

Илдн гем болн терүг хөрлгън

Илдн болн илдн татврта гем-цар, амтн дунд зөвәр тархагдсн деерән, нег үлү бичкн күүкдт хальдврта. Илдн гемәр ярвсн бичкн күүкд, хальдврн аамшг уга болтл школд болн бичкдин учрежденьст одхш, толгъад илдн гарсн цагт хальдврн аамшг уга боллгън 1,5-2 сар, ил махмудт гарсн цагт — 10-15 өдр болна. Тегад, илдн гем күүкдин эрүл-мендд ик харш болдг эс болвчн, тедниг школаснь, дасн коллективаснь дав зуур хагъцана.

Бичкн күүкд миислā, нохала, үкр-тугълла наадхдан дурта, тегад бичкдүд икнъкдән эн адусдас илдн гем бийсдән хальдана. Иим гем күчлās чигн хальдна.

Гемтā күүнā самар толгъагъан самлхла, махлагъинь өмсхлā бас эн гем хальдна. Гер-бүлд илдн гемтā нег күн бāāхлā, тиигчкād терүнās бийән эс саглхла, наадкснь чигн илдн гем бийдән хальдацхана.

Толгъад илдн гарн гисн ормд улавр онъг гарна, 6—7 өдрās тер ормднь гилвснā бāādлтā кōрсн гарч ирнā. Тер ормд толгъан үсн бор онъгтā болна, хатурад хугърна, толгъа цаартна. Илдн дегд гүүнār гарсн цагт ормнь, герлсн шархин бāādлтā, тернь түрүн авгтан хату болна, улм бāātлāн джөөлдād, өөртā цуста кōрсār бүркгднā, тер кōрсинь авхла бичкн-бичкн тодрха нүкд үзгднā, теднās өөр гарна. Тегад, тер гарчах өөриг дахад үсн унна. Илдн иим бāādлд хүврсн цагт күн халу-

дүрнā, толгъа өвднā, бульчрха чочна.

Иим бāādлтā илдн ил махмудт бас гарна. Гарин хургън бүтүгъār хавдлгън бас илдн татврта, унъгнь илднлā негн гем.

Хургън бүтүгъār хавдсн цагтан онъгән сольна, хумсна үзүрнь салврна.

Илдн гемәр бөдүн улс чигн гемтнā. Күүкд күүнд илдн гархларн, бүтүгъār, эс медгчār, толгъан хагас авн эклнā. Утут үсн заагт, эрүл арсн деер, чирән батхин бāādлтā хар цегмүд үзгднā, эн — унъгарн хугърдж одсн үсн. Энүг микроскопар хālāхлā илднā сутцар дүүрнъ. Иим бāādлтāгъār илдār гемтсн улс бийснь медхш, хаджудк улстан хальдана.

Толгъа цаартсн цагт, толгъаг зәрмдән бүклднь бүрксн хату борвгър кōрсн гарч ирнā, тер кōрсн цегāvр-бор онъгтā болна, толгъагъас үмкā болсн му үнр гарна. Тер ормд бāāсн үсн онъгән геегъад, тоормд даргдсн бāādлтā болна.

Илдн болн цар йир хальдврта гемс, тер учрар, эднār гемтсн улс тер дарунь эмч-специалистд үзүлх зөвтā. Дарунь үзүлсн гем дарунь эдгнā, хаджудк улст чигн хальдхш.

Кемрджән бичкдүдт мал-адуснас гем хальдсн болхла, тер гем цаарандан түгшгон төлād, тер мал-адусинь дарунь эмнүлх кергтā.

Е. ГАРБАР.

Эмч венеролог-дерматолог, научн болн политическ медрл тархалгъна обществен член.